

RAMAKRISHNA MISSION VIDYAMANDIRA

(Residential Autonomous College under University of Calcutta)

B.A./B.SC. FIRST SEMESTER EXAMINATION, DECEMBER 2012

FIRST YEAR

SANSKRIT (General)

Date : 19/12/2012

Time : 11.00 am – 2.00 pm

Paper : I

Full Marks : 75

1. Define and illustrate any three : [3×3]
রুচিরা, মালিনী, মন্দাক্রান্তা, স্রগ্ধরা, শিখরিণী
2. Scan and name the metres in any two of the following : [3×2]
ক) সা নিন্দন্তী স্বানি ভাগ্যানি বালা।
খ) অধিমুখে ময়ি সংহতমীক্ষিতম্।
গ) যাত্যেকতোঽস্তশিখরং পতিরোষধীনাং।
ঘ) ধেনুর্ধীরা: সুনৃতাং বাচমাহু:।
3. a) Decline any five of the following : [5]
i) মুনি in ষষ্ঠী বহুবচন ii) পথিন্ in তৃতীয়া একবচন
iii) লতা in চতুর্থী একবচন iv) পিতৃ in দ্বিতীয়া বহুবচন
v) গুণিন্ in দ্বিতীয়া বহুবচন vi) মতি in চতুর্থী একবচন
vii) নদী in তৃতীয়া একবচন
b) Conjugate any five of the following : [5]
i) গ্রহ্ in লোট্ 2nd person singular number ii) ইষ্ in লট্ 3rd person plural number
iii) হন্ in লিট্ 3rd person singular number iv) জন্ in লঙ্ 3rd person singular number
v) অদ্ in লিট্ 3rd person singular number vi) বচ্ in লৃট্ 1st person singular number
vii) ধী in লট্ 3rd person plural number
4. Answer any one long question : [10]
a) শুকনাস কে ছিলেন? পাঠ্যাংশ অবলম্বনে তাঁর উপদেশের সার্থকতা বিচার কর।
b) বাণভট্ট ও তাঁর রচনার পরিচয় দাও।
Or,
Translate any two into Bengali : [5×2]
a) অপরে তু স্বার্থনিষ্পাদনপরিধনপিশিতগ্রাসগৃধ্রৈরাস্থাননলিনীবকৈর্দ্যুতং বিনোদ ইতি, পরদারাভিগমনং বৈদগ্ধ্যমিতি, মৃগয়া শ্রম ইতি, পানং বিলাস ইতি, প্রমত্ততা শৌর্যমিতি, স্বদারপরিত্যাগোঽব্যসনিত্যেতি, গুরুবচনাবধীরণমপরপ্রণেয়ত্বমিতি....।
b) তদেবং প্রায়াতিকুটিলকষ্টচেষ্ণাসহস্রদারুণে রাজ্যতন্ত্রেঽস্মিন্ মহামোহকারিণি চ যৌবনে কুমার! তথা প্রযতেথা যথা নোপহস্যসে জনৈ:, ন নিন্দ্যসে সাধুभि:, ন দিক্ক্রিয়সে গুরুभि:, নোপালভ্যসে সুহৃদभि:, ন শোচ্যসে বিদ্বদभि:।
c) সর্বথা কল্যাণৈ: পিত্রা ক্রিয়মাণমনুভবতু ভবান্নবয়ৌবরাজ্যাভিষেকমঙ্গলং, কুলক্রমাগতামুদ্রহ পূর্বপুরুষৈরুদাং ধুরম্, অবনময় দ্বিষতাং শিরাংসি, উন্নময় বন্ধুবর্গম্, অভিষেকানন্তরং চ প্রারব্ধদিগ্বিজয়: পরিভ্রমন্ বিজিতামপি তব পিত্রা সমদ্বীপভূষণাং পুনর্বিজয়স্ব বসুন্ধরাম্।
5. Translate into Sanskrit (any one) : [10]
a) ঈশ্বরচন্দ্র শৈশব থেকেই দরিদ্র ছিলেন। তথাপি তিনি দারিদ্র্যের সঙ্গে যুদ্ধ করে নিজের প্রতিভাবলে বড় বিদ্বান হয়েছিলেন। তাঁর মাতৃভক্তি অসাধারণ ছিল। তাঁর মাতৃভক্তি আমাদেরকে শুধু প্রীতিই দেয় না, অনুপ্রেরণাও দেয়।
b) কোন আদর্শ ছাড়া জীবনের অগ্রগতি অসম্ভব। সুনির্দিষ্ট লক্ষ্যহীন পথিক গমনে মন্থর হয়। তার হৃদয় উৎসাহহীন এবং সে শক্তিহীন হয়। লক্ষ্যবিহীন জীবন সর্বদা নিরানন্দ ও ভারস্বরূপ হয়। উচ্চাকাঙ্ক্ষী ব্যক্তি ক্লাস্তিহীন হয়ে স্বকার্যসাধনে প্রবৃত্ত হয়।

6. Carefully read the following passage and answer the questions in your own Sanskrit : [2×5]
 आसीत् गौतमस्य तपोवने महातपा नाम मुनिः । तेनाश्रमसन्निधाने मूषिकशावकः काकमुखाद् भ्रष्टो दृष्टः । ततः स्वभावदयात्मना तेन मुनिना नीवारकणैः संवर्धितः । ततो मार्जारस्तं मूषिकं खादितुमुपधावति । तमवलोक्य मूषिकस्तस्य मुनेः क्रोडं प्रविवेश । ततो मुनिनोक्तम्- 'मूषिक! त्वं मार्जारो भव । ततः स मार्जारः कुक्कुरं दृष्ट्वा पलायते । ततो मुनिनोक्तम्- कुक्कुराद् बिभेषि ? त्वमेव कुक्कुरो भव । स कुक्कुरः व्याघ्राद् बिभेति । ततस्तेन मुनिना कुक्कुरो व्याघ्रः कृतः । एवं व्याघ्रः सन् एकदा तमेव मुनिम् खादितुम् गतवान् । तदा मुनिनोक्तम्- पुनर्मूषिको भव । तदा स पुनः मूषिकः अभवत् ।
- क) कस्य आश्रमस्य सन्निधाने मूषिकशावकः पतितः ?
 ख) स च मूषिकः कथं संवर्धितः ?
 ग) स च कथं मार्जारोऽभवत् ?
 घ) स च कदा व्याघ्रोऽभवत् ?
 ङ) परिशेषे तस्य कीदृशी परिणतिः अभवत् ?
7. Join in Sandhi **any three** of the following : [1×3]
 यदि + अपि; तद् + श्रद्धा; कवी + इमौ; ने + अनम्; निः + रवः ।
8. Disjoin the sandhis in **any three** of the following : [1×3]
 मनीषा; रवाबुदिते; नीरोगः; मध्वते; शयनम् ।
9. Account for the case-endings of **any two** of the following underlined words : [2×2]
 क) वाताय कपिला विद्युत् । ख) गोपः गां दुग्धं दोग्धि ।
 ग) अध्ययनेन वसति । घ) मासेन व्याकरणम् अपठत् ।
10. Give examples of the following (**any two**) : [2×2]
 क) अनादरे षष्ठी ख) निर्धारणे सप्तमी
 ग) व्यास्यर्थे द्वितीया घ) भावे सप्तमी
11. Correct **any three** of the following sentences : [1×3]
 a) राजा धर्मेण प्रजान् शास्ति । b) पूजय भगवानम् ।
 c) वर्षायां पश्चाः पिच्छिलो भवति । d) महाराजस्य तिस्रः पुत्रा आसन् ।
 e) पुष्पचयनं करोति बालाः ।
12. Substitute in single words (**any three**) : [3]
 क) दशरथस्य अपत्यं पुमान् । ख) द्रष्टुमिच्छति ।
 ग) जाया च पतिश्च । घ) शक्तिम् अनतिक्रम्य ।
 ङ) जेतुं शक्यम् ।

